

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/30/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122296679
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Krochtová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:6122296679.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Krochtovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej, v spore žalobcu: D.K. G., spol. s r. o., so sídlom N. nad K. XXX, XXX XX N. nad K., Z.: XX XXX XXX, právne zastúpeného JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o., Južná trieda 28, 040 01 Košice - mestská časť Juh, IČO: 52 858 774, proti žalovanému: Z. S. Y., O., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XXX XX R., právne zastúpenému advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s.r.o., IČO: 50 120 000, so sídlom Radlinského 1735/29, 026 01 Dolný Kubín, o zaplatenie 1.571,21 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20Csp/80/2022-268 zo dňa 27.05.2024, takto jednomyseľne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. žalobu zamietol, vo výroku II. žalovanému priznal voči žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 116, § 544 ods. 1 a 2, § 602 ods. 1 a 2, § 603 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“).

3. V poradí prvým rozsudkom č. k. 20Csp/80/2022-129 zo dňa 13.01.2023 súd prvej inštancie rozhodol tak, že vo výroku I. návrh na prerušenie konania zamietol, vo výroku II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.571,21 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.571,21 eura od 29.08.2021 do zaplatenia, vo výroku III. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku IV. uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 45,70 %. Proti tomuto rozsudku, okrem výroku III., podal odvolanie žalovaný. Žalovaný namietal, že vzťah medzi ním ako riadnym členom JRD N., družstvo a JRD N., družstvo možno kvalifikovať ako vzťah medzi blízkymi osobami. Považoval za nelogické, aby odpredal svoje nehnuteľnosti žalobcovi, ktorý je konkurentom družstva, ktorého je žalovaný riadnym členom, a pripravil sa tak o možnosť vyššieho podielu na zisku družstva. Medzi žalovaným a družstvom JRD N. existuje blízky vzťah podľa § 116 Občianskeho zákonníka, čo možno považovať za inú zákonnú prekážku, pre ktorú nedošlo k porušeniu predkupného práva žalobcu dohodnutého v nájomnej zmluve. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 2CoCsp/19/2023-195 zo dňa 21.02.2024 napadnutý rozsudok okrem výroku III. zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec, keď žalobcovi priznal ním uplatnený nárok na zmluvnú pokutu, nakoľko v prejednávanej veci ide o zmluvnú pokutu pre porušenie obligačného predkupného práva, pričom žalovaný mal toto dohodnuté predkupné právo porušiť tým, že prenajaté

pozemky odpredal družstvu, ktorého členom je aj žalovaný, teda išlo o vzťah medzi blízkymi osobami. Z tohto dôvodu tak žalobca môže mať nárok na náhradu vzniknutej škody, ktorú je však povinný preukázať.

4. Po vrátení veci a opätovnom prejednaní súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. marca 2024, sp. zn. 5Cdo/62/2023, v ktorom dovolací súd argumentoval iným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR z 24. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022, v ktorom v bode 23.4. okrem iného uviedol, že vzťah žalovaných ma jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a o právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva. Členský podiel žalovaného predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného. Intenzita ich vzájomného vzťahu (jeho kvantita či kvalita, respektíve súdmi nižších inštancií deklarované „benefity“) je podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach danej veci dostatočným dôvodom, prečo predmetný vzťah vykazuje vzťah blízkych osôb; vždy však takéto zistenie bude vyžadovať individuálne posúdenie každej veci. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že Krajský súd v Košiciach v uznesení zo dňa 26. apríla 2024, č.k. 3Co/170/2023 - 646 dospel k záveru, že vzťah žalovaných v 1. a 2. rade (žalovaný v tomto konaní a H. N., družstvo) je nevyhnutné považovať za vzťah blízkych osôb.

5. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 24. januára 2024, sp. zn. 4Cdo/238/2022, v ktorom dovolací súd okrem iného konštatoval, že v súvislosti s druhou položenou otázkou sa najskôr zaoberal tým, či možno právnickú osobu považovať pre účely prevodu spoluvlastníckeho podielu za blízku osobu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka veta prvá. Odvolací súd v zásade na túto otázku odpovedal kladne, keď v konečnom dôsledku poukázal na už existujúcu judikatúru súdov, ktorá uvedený prístup už reflektovala. Dovolací súd sa takouto interpretáciou blízkej osoby pri prevode spoluvlastníckeho podielu v celom rozsahu stotožňuje. Niet totiž žiadneho rozumného dôvodu s poukazom na prepojenia rôzneho druhu a charakteru, ktoré vznikajú či už v štruktúrach právnickej osoby resp. medzi fyzickými osobami, ktoré z činnosti právnickej osoby nejakým spôsobom profitujú, aby právnickú osobu nebolo možné považovať za blízku osobu v zmysle § 116 veta druhá Občianskeho zákonníka. Mimo fyzických osôb, ktoré robia za právnickú osobu právne úkony, majú vzťah k právnickej osobe a záujem na jej pomeroch aj ďalšie fyzické osoby. Z hľadiska vystupovania v právnych vzťahoch nemôže byť významný akýkoľvek vzťah k právnickej osobe; vzťah ďalšej fyzickej osoby a právnickej osoby musí vykazovať určité vlastnosti. Za analogického použitia § 116 Občianskeho zákonníka je potom možné vyvodiť, že za osobu blízku právnickej osobe je treba považovať tiež fyzickú osobu, ktorá je spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby, alebo ktorá má k právnickej osobe iný obdobný vzťah a súčasne, ak by dôvodne pociťovala ujmu, ktorú utrpela právnická osoba, ako ujmu vlastnú. 23.1. Nemožno súhlasiť s argumentami predostretými súdmi nižších inštancií prečo nepovažovali v okolnostiach danej veci žalovaného 2/ (t. j. „družstvo“) za blízku osobu. V uvedenom smere odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že žalovaným 2/ „menované benefity nad zákonom určený rozsah sami o sebe nezakladajú vzťah blízkej osoby“ a dôležité je to „či fyzické osoby pôsobia v štruktúrach právnickej osoby“ (obdobne rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2022, sp. zn. 2Co/210/2021). Pod spomínanými benefitmi mal pritom žalovaný 2/ na mysli „...právo člena družstva na podiel na zisku, právo podieľať sa na riadení, ktoré môže uplatniť prostredníctvom členskej schôdze, právo na vyrovnací podiel a ďalšie práva, ktoré predstavujú akúsi nadstavbu bežných činností, ktoré preukazujú výraznú mieru prepojenia žalovaného 1/ a žalovaného 2/“. Za ďalšie „členovia družstva opakovane vyhľadávajú pomoc, radu od žalovaného 2/“, a preto je ich vzťah podľa dovolateľa potrebné kvalifikovať ako vzťah blízkych subjektov. 23.2. Dovolací súd naopak na rozdiel od súdov nižších inštancií žalovaným 2/ prednesené argumenty považuje za dostatočné preto, aby bol z hľadiska prevodu spoluvlastníckeho podielu v danom prípade považovaný za blízku osobu. Podľa § 221 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „Obchodný zákonník“) družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Základné imanie družstva tvorí súhrn členských vkladov, na ktorých splatenie sa zaviazali členovia družstva (§ 223 ods. 1 Obchodného zákonníka). 23.3. Motivácia činnosti družstva môže byť daná kritériom zisku, alebo zabezpečením hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Družstvo vždy sleduje cieľ uspokojovať záujmy svojich členov, a preto organizuje určitú činnosť hospodárskeho charakteru. Z uvedených dôvodov možno preto súhlasiť s názorom dovolateľa, že vzťah žalovaných 1/ a 2/ je potrebné považovať za vzťah blízkych osôb.

6. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný ako prenajímateľ uzatvoril so žalobcom ako nájomcom nájomnú zmluvu č.: 200/01/2015 podľa zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkoch, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa Občianskeho zákonníka. Nájomná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú do 02.01.2021. Predmetom nájmu boli pozemky vo vlastníctve žalovaného ako prenajímateľa uvedené v prílohe nájomnej zmluvy, ktorá tvorila neoddeliteľnú súčasť nájomnej zmluvy. V čl. VI. ods. 3 sa strany dohodli, že pre prípad predaja predmetu nájmu má nájomca predkupné právo, a to za obvyklú cenu v čase a mieste predaja predmetu nájmu. V čl. VI. ods. 5 strany zmluvy sa dojednali na zmluvnej pokute tak, že ak prenajímateľ nedodrží ustanovenia Článku VI v odstavci 3. a 4., zodpovedá za vzniknutú škodu a zaväzuje sa uhradiť zmluvnú pokutu 0,10 eura za každý m2 predanej pôdy inému ako nájomcovi.

7. Žalovaný v konaní namietal, že dohodnuté predkupné právo neplatí v prípade predaja predmetu nájmu spoluvlastníkovi v zmysle Občianskeho zákonníka alebo ak sú ku takémuto postupu iné zákonné prekážky v zmysle čl.VI ods. 3 nájomnej zmluvy. Predmet nájmu v časti odpredal spoluvlastníkovi JRD N., družstvo (súd túto obranu vyhodnotil ako dôvodnú a nepriznal žalobcovi v tejto časti nárok už v pôvodnom rozsudku) a vo zvyšku došlo k prevodu medzi osobami blízkymi a z toho dôvodu teda nedošlo k porušeniu predkupného práva žalobcu a dohodnuté predkupné právo v predmetnej nájomnej zmluve neplatí.

8. Súd je v predmetnej veci viazaný uznesením odvolacieho súdu, že v prejednávanej veci ide o zmluvnú pokutu pre porušenie obligačného predkupného práva, pričom žalovaný mal toto dohodnuté predkupné právo porušiť tým, že prenajaté pozemky odpredal družstvu, ktorého členom je aj žalovaný, teda išlo o Najvyšším súdom SR vyslovený vzťah medzi blízkymi osobami. Z tohto dôvodu tak žalobca môže mať nárok na náhradu vzniknutej škody, ktorú je však povinný preukázať.

9. Súd teda vychádzal z toho, že žalovaný vo zvyšku odpredal nehnuteľnosti blízkej osobe, a preto neplatila povinnosť ponúknuť žalobcovi v tejto časti nehnuteľnosti na predaj. Žalovaný teda neporušil povinnosť zabezpečenú zmluvnou pokutou, a preto je žaloba aj vo zvyšnej časti nedôvodná.

10. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, tak žalobca v konaní nepreukázal a nakoniec ani netvrdil, aby mu vznikla s prevodom škoda, a preto žalobca neunesol dôkazné bremeno.

11. Žalovaný pôvodne navrhol prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania proti rozhodnutiu 6Co/87/2022, alebo do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/28/2021. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť opätovne sa zaoberať návrhom na prerušenie konania. Keďže žalovaný na pojednávaní dňa 27.05.2024 netrval na prerušení konania a zo strany žalobcu nebol podaný návrh na prerušenie konania, súd o prerušení konania nerozhodoval.

12. Žalobca navrhol, aby súd uložil žalovanému, aby preukázal, že podal prihlášku do družstva, že bolo vydané rozhodnutie a že bol zaplatený členský vklad. Súd návrh na doplnenie dokazovania zamietol, keďže uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/238/2022 bol vyriešený vzťah žalovaného a JRD N., družstvo, pričom tento vzťah je potrebné považovať za vzťah blízkych osôb. Rovnako tento vzťah blízkych osôb posúdil aj Krajský súd v Košiciach v uznesení zo dňa 26. apríla 2024, č.k. 3Co/170/2023 - 64 a nakoniec uvedené konštatoval aj odvolací súd v tejto veci. Ďalšie dokazovanie by bolo neúčelné a nehospodárne.

13. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd zároveň konštatoval, že žalobca netvrdil a zo spisu ani nevyplynula potreba aplikácie § 257 CSP.

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP; súd prvej inštancie nevykonan navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým

zisteniam podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

15. Žalobca namietal záver súdu prvej inštancie o tom, že vzťah medzi žalovaným a JRD N., družstvo je vzťah blízkych osôb podľa ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Žalobca poukázal na ustanovenia zmluvy a dodal, že pre prípad predaja predmetu nájmu mal nájomca - žalobca zmluvné predkupné právo a za týmto účelom mu mala byť doručená ponuka na predaj predmetu nájmu, avšak tak sa nestalo a došlo k prevodu týchto nehnuteľností bez toho, aby mu boli ponúknuté v súlade s Nájomnou zmluvou. Žalovaný porušil povinnosti vyplývajúce mu z nájomnej zmluvy, no aj napriek tomu súd prvej inštancie nezaviazal žalovaného na úhradu zmluvnej pokuty. Medzi sporovými stranami bolo dohodnuté, že ak prenajímateľ (žalovaný) nedodrží ustanovenia nájomnej zmluvy zodpovedá za vzniknutú škodu a zaväzuje sa uhradiť zmluvnú pokutu v dohodnutej výške. Žiadne ustanovenie v nájomnej zmluve sa netýkalo akékoľvek výnimky v podobe uzatvorenia nájomnej zmluvy s blízkou osobou, nebola dohodnutá žiadna výnimka. V rámci nájomnej zmluvy nebolo dohodnuté, že táto povinnosť je obmedzená v rámci prevodu na blízke osoby. Žalovaný nedodrжал ustanovenia dohodnutej nájomnej zmluvy a následne účelovo tvrdil, že uzatvoril nájomnú zmluvu s blízkou osobou. Takéto konanie žalovaného je v rozpore s dobrými mravmi.

16. Podľa názoru žalobcu v danom prípade nešlo o náhradu škody, ale o zaplatenie zmluvnej pokuty, ako paušalizovanej náhrady škody. Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vznikla momentom porušenia povinnosti zo strany žalovaného, čo v danom prípade bolo ponúknuť na odpredaj pozemky tvoriace predmet nájmu, pričom žalovaný opomenul túto povinnosť, konal v rozpore s ustanoveniami nájomnej zmluvy.

17. Odvolateľ odmietal stotožniť sa s tým, že žalovaný ako člen JRD N., družstvo uzatvoril nájomný vzťah s blízkou osobou - právnickou osobou, a že akúkoľvek ujmu spôsobenú družstvu by žalovaný ako jeho člen počítval ako ujmu vlastnú. V danom prípade nejde o blízke osoby, koncepcia Občianskeho zákonníka v nadväznosti na blízke osoby je bezpochybné viazaná na fyzické osoby. O vzťah blízkych osôb by podľa žalobcu mohlo ísť v prípadoch vzťahu fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň aj konateľom. JRD N., družstvo má veľké množstvo členov a ak by sa vychádzalo z toho, že už len existencia materiálnych výhod, teoretických, možných majetkových prírastkov a benefitov členov družstva zakladá medzi členom družstva a družstvom vzťah blízkosti, tak by vzťah blízkosti musel byť medzi každým členom družstva a družstvom, čo je v rozpore s účelom a výkladom ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný nie je ani zakladajúci člen družstva, ani dlhoročný člen, nejde o člena družstva, ktorý sa stal členom družstva ako priamy nástupca, (pokračovateľ) jeho najbližšieho rodinného príbuzného, ktorý bol takým členom družstva.

18. Súd prvej inštancie neodôvodnil, v čom videl blízkosť osôb medzi žalovaným a družstvom a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Vzťah medzi žalovaným a JRD N., družstvo je potrebné považovať len za bežný, štandardný vzťah medzi družstvom a členom družstva.

19. Podľa názoru žalobcu rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je v rozpore s koncepciou blízkych osôb podľa ust. § 116 Občianskeho zákonníka.

20. Žalobca súčasne tvrdil, že nebolo ani preukázané, že žalovaný je skutočne platným členom družstva, že bol prijatý členskou schôdzou za člena družstva v súlade so stanovami a zákonom. Preto namietal aj nesprávne zistenie skutkového stavu zo strany súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie na základe žiadnych dôkazov nemal preukázané, že žalovaný je skutočne členom JRD N., družstvo. Odvolateľ s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/47/2022 z 22. marca 2023 uviedol, že existenciu členstva v družstve nemožno odvodzovať iba zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania prihlášky o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatenia členského vkladu. Podľa žalobcu súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, čím pochybil, a preto je jeho rozhodnutie arbitrálne.

21. Odvolateľ tiež namietal, že hoci súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/238/2022 zo dňa 24.01.2024, v konaní nebolo preukázané, aby JRD N. družstvo poskytovalo žalovanému benefity nad zákonom určený rozsah tak, aby sa tieto subjekty mohli považovať navzájom za blízke osoby. Napokon ani výsluch žalovaného nepreukázal, aby vzťah medzi ním a JRD N., družstvo bol vzťahom blízkych osôb, nakoľko poskytnutie bezplatnej advokátskej pomoci, zúčastňovanie sa hlasovania, prehľad o činnosti družstva, v žiadnom prípade nezakladá vzťah blízkych osôb. Táto skutočnosť nevyplývala podľa žalobcu ani z výsluchu svedka Ing. J. Y., pretože podiel na zisku je právom člena družstva vyplývajúci z Obchodného zákonníka, a nie elementom preukazujúcim blízkosť osôb. Súd musí skúmať, či naozaj ide o taký vzťah, aby jedna či druhá osoba považovala majetkovú ujmu druhej osoby ako svoju vlastnú ujmu.

22. Okrem uvedeného žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11Co/157/2022 zo dňa 31.01.2024, ktorý k nepublikovanému uzneseniu Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.1.2024, sp. zn. 4Cdo/238/2022 konštatoval jeho precedenčnú nezáväznosť odvolávajúc sa na nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 115/2020 zo dňa 6.10.2020, podľa ktorého jedno, prípadne dve nepublikované rozhodnutia nemôžu predstavovať otázku vyriešenú, teda otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax.

23. Na základe uvedených skutočností žalobca žiadal, aby odvolací súd rozhodol tak, že vyhovie žalobe a zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške žalobcovi.

24. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie.

25. Žalovaný poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 23.04.2024, sp. zn. 3Co/170/2023, v ktorom súd posudzoval obdobný prípad s členom družstva, (žalovaný v I. rade) a JRD N., družstvo ako žalovaný v 2. rade, kde v bode 31. svojho odôvodnenia uviedol (členstvo bolo preukázané potvrdením o členstve v družstve): „31. Na základe uvedených dôvodov, prezentovaných Najvyšším súdom SR odvolací súd považoval odvolanie žalovaných za opodstatnené a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom už bude vychádzať z premisy, že vzťah žalovaných v 1. a 2. rade v danom prípade je nevyhnutné považovať za vzťah blízkych osôb.“ Podľa názoru žalovaného v tomto smere nebolo potrebné ďalšie dokazovanie na preukázanie blízkosti družstva a člena družstva. Žalovaný v konaní poukázal na to, že členovia družstva opakovane vyhľadávajú pomoc, radu družstva, a preto aj z tohto dôvodu je potrebné ich vzťah kvalifikovať ako vzťah spĺňajúci definíciu blízkych osôb v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka. Preukazovanie aktívnej pomoci družstva žalovanému nevyžaduje bezprostrednú faktickú pomoc, resp. starostlivosť, ktorá je vlastná iným inštitútom súkromného práva (napr. dedičskému oprávneniu v zmysle § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka, či prechodu nájmu bytu podľa § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vzťah blízkych osôb žalovaného a JRD N., družstvo má základ vo vzťahu družstva a člena družstva a v právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva, pričom intenzitu ich vzťahu umocňuje aktívna pomoc družstva, pričom je úplne irelevantné, aká je kvalita, či kvantita takto poskytovanej vzájomnej pomoci a kontaktov a aj skutočnosť, že žalovaný nie je zakladajúcim členom a ani dlhodobým členom družstva. Žalovaný preukázal svoje členstvo v družstve, a to potvrdením o členstve. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Obdo/47/2022 rieši skutkovo odlišný prípad, pretože v tomto spore žalovaný netvrdí, že sa stal členom družstva na základe toho, že sa k nemu družstvo správalo ako k členovi, pozývalo ho na členské schôdze, ale tvrdí, že je riadnym členom družstva, pričom družstvo jeho členstvo nikdy nespochybňovalo. Vzťah blízkosti medzi členom a družstvom nemožno hodnotiť na základe výšky vkladu, nakoľko vzťah blízkosti medzi fyzickými, či právnickými osobami sa neodvíja len od finančnej stránky.

26. Žalovaný uviedol okolnosti, ktoré preukazujú existenciu blízkeho vzťahu, a to právo člena družstva na podiel na zisku, právo podieľať sa na riadení, ktoré môže uplatniť prostredníctvom členskej schôdze, právo na vyrovnací podiel, právo na likvidačnom zostatku, právo byť volený do orgánov družstva, ako aj rôzne formy drobnej výpomoci, ktorá je potrebná (prenájom strojov, zabezpečenie právnej pomoci advokátom pri súdnych sporoch, dedičských sporoch a podobne). Tieto okolnosti predstavujú akúsi nadstavbu bežných činností, ktoré preukazujú výraznú mieru prepojenia JRD N., družstvo a žalovaného.

27. Na základe uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny a priznal mu voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

28. V odvolacej replike žalobca uviedol, že nebolo preukázané, aby žalovaný od JRD N., družstvo získal benefity, ktoré predstavujú akúsi nadstavbu bežných činností, ktoré preukazujú výraznú mieru prepojenia týchto osôb, a zároveň pomoc, radu od JRD N., družstvo. Tieto skutočnosti neboli vôbec preukázané, sú spornými skutočnosťami, žalobca ich rozporoval od začiatku súdneho konania. Najvyšší súd SR v predloženom rozhodnutí uviedol, že „vždy však takéto zistenie bude vyžadovať individuálne posúdenie každej veci.“ V tomto súdnom konaní síce došlo k individuálnemu posúdeniu tejto veci, avšak tento vzťah medzi členom družstva a družstvom nemožno považovať za vzťah blízkych osôb, nakoľko nedosahuje takú intenzitu.

29. Žalobca v ďalšom zopakoval doterajšiu argumentáciu a zdôraznil, že žalovaný nedodrжал ustanovenia dohodnutej nájomnej zmluvy a následne účelovo tvrdil, že nehnuteľnosti previedol na blízku osobu.

30. V odvolacej duplike žalovaný zotrval na doterajších tvrdeniach. Dodal, že v konaní došlo k individuálnemu posúdeniu vzťahu blízkosti medzi ním a JRD N.. Žalovaný a štatutárny zástupca družstva Ing. J. Y. svojou výpoveďou pred súdom potvrdili, že vzťah medzi členom družstva a družstvom dosahuje intenzitu blízkeho vzťahu v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka na základe výhod poskytovaných zo strany družstva, samotným fungovaním a ideou družstva. Žalovaný preukázal, že prenajaté pozemky odpredal družstvu, ktorého je členom, teda išlo o Najvyšším súdom SR a Krajským súdom v Košiciach vyslovený vzťah medzi blízkymi osobami. Keďže pozemky odpredal družstvu, ktorého je členom, aj blízkou osobou, týmto konaním nedošlo k porušeniu zákonného predkupného práva, ani ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi, pričom daný postup nie je ani v rozpore s ustanoveniami nájomnej zmluvy.

31. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario).

32. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nevykonaním navrhnutých dôkazov, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

33. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie zdôvodnil v rozsahu, ktorý obstojí v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na doplnenie jeho správnosti dodáva:

34. Predmetom prejednávanej veci je nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu, že žalovaný porušil ustanovenia nájomnej zmluvy a bez toho, aby nehnuteľnosti ponúkol žalobcovi, ktorý mal v zmysle zmluvy predkupné právo, predal ich JRD N., družstvo, dôvodiac, že ich predal blízkej osobe.

35. V rámci odvolacích námietok žalobca argumentoval tým, že žalovaný porušil ustanovenia zmluvy, porušil predkupné právo, a preto má nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty ako paušalizovanej náhrady škody.

36. V danom prípade bolo medzi stranami sporu v nájomnej zmluve (čl. VI, bod 3.) dohodnuté obligačné predkupné právo. Pre prípad porušenia tejto povinnosti sa strany v čl. VI, bod 5. nájomnej zmluvy dohodli na zmluvnej pokute, ktorá má povahu tzv. paušalizovanej náhrady škody. Je potrebné tiež uviesť, že právnym dôsledkom porušenia dojednaného predkupného práva sa oprávnená osoba môže domáhať uloženia povinnosti splniť povinnosť ponúknuť vec na kúpu (§ 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka) alebo sa domáhať náhrady škody za splnenia predpokladov zodpovednosti za škodu, ktorými sú porušenie zmluvnej povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť medzi konaním a následkom. V danom prípade

bola dojednaná zmluvná pokuta ako paušalizovaná náhrada škody. S dojednaním o predkupnom práve súvisí aj posledná veta bodu 3., článku VI nájomnej zmluvy, podľa ktorej povinnosť ponúknuť vec na predaj neplatí aj v prípade, ak ide o „iné zákonné prekážky“. Práve tými argumentoval žalovaný, ktorý trval na tom, že vzťah medzi ním a JRD N., družstvo je vzťahom medzi blízkymi osobami, a preto prednostný predaj nehnuteľností žalobcovi ako konkurentovi družstva, ktorého je členom, nepovažoval za prínosný, keďže by sa pripravil o vyšší podiel na zisku. Žalobca namietal, že nájomná zmluva žiadne ustanovenie o blízkych osobách neobsahovala, avšak „iné zákonné prekážky“ nedefinovala, a tak vytvorila priestor pre výklad, ktorý prijal žalovaný a ktorý prezentoval v rámci konania, a síce, že prednostnej ponuke na predaj bránila skutočnosť, že žalovaný ako člen družstva predal nehnuteľnosti družstvu ako blízkej osobe. Tento názor si osvojil aj súd prvej inštancie súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2CoCsp/19/2023 zo dňa 21.02.2024.

37. V nadväznosti na uvedené odvolací súd pre porovnanie uvádza, že predkupné právo medzi spoluvlastníkmi sa neuplatňuje v prípade, ak ide o prevod blízkej osobe. Predkupné právo medzi podielovými spoluvlastníkmi vyplýva priamo zo zákona a vzniká so vznikom podielového spoluvlastníctva. Od neho je potrebné odlíšiť dohodnuté predkupné právo v zmysle § 602 a násl. Občianskeho zákonníka. Ak všeobecnú právnu úpravu predkupného práva (§ 602 a násl) možno podporne použiť aj na prípady zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov, ak by táto špeciálna právna úprava v určitých prípadoch absentovala, v tomto kontexte výklad pojmu „inou zákonnou prekážkou“, pri ktorej sa podľa nájomnej zmluvy predkupné právo nemusí uplatniť, možno chápať aj prevod nehnuteľností blízkej osobe. Totiž prevod medzi blízkymi osobami má prednosť pred predkupným právom podielového spoluvlastníka a o to viac je potrebné prioritizovať prevod medzi blízkymi osobami aj v prípadoch, ktoré sa nevyznačujú takou významnou mierou prepojenosti ako podielové spoluvlastníctvo, ak zmluvná voľnosť danú interpretáciu pripúšťa. Práve zmluvné dojednanie „iné zákonné prekážky“ možno interpretovať naznačeným spôsobom.

38. Žalobca namietal, že žalovaného a JRD N. družstvo nemožno považovať za blízke osoby a hoci súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/238/2022 zo dňa 24.01.2024, tvrdil, toto nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax.

39. V súvislosti s uvedeným odvolací súd konštatuje, že v označenej právnej veci prejednávanej dovolacím súdom na strane žalovaných vystupovali žalovaný v 1. rade (tu žalovaný) a žalovaný v 2. rade - JRD N., družstvo. Dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022 zo dňa 23.08.2022 spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pričom najmä v bode 23.4. odôvodnenia konštatoval, že vzťah žalovaných v 1. rade (tu žalovaný) a 2. rade (JRD N., družstvo) je potrebné považovať za vzťah medzi blízkymi osobami. V danom prípade sa žalobca domáhal voči žalovaným v 1. a 2. rade relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou žalovaný v 1. rade previedol svoje spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach na žalovaného v 2. rade bez toho, aby ich v súlade s § 140 Občianskeho zákonníka ponúkol žalobcovi ako podielovému spoluvlastníkovi na predaj.

40. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka, Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

41. Je nepochybné, že v danom prípade v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka vzťah žalovaného a JRD N., družstvo nemožno považovať za osoby v príbuzenskom alebo rodinnom pomere. Namieste je však obdobný pomer spojený s kumulatívnou podmienkou, že vzájomná blízkosť osôb je daná ujmu, ktorú by osoba dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu, ak by ujma vznikla tej druhej osobe. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/238/2022, na ktoré obsažne poukázal súd prvej inštancie, konštatoval, že vzťah medzi žalovaným a JRD N., družstvo je potrebné považovať za vzťah medzi blízkymi osobami, čo je dané majetkovou účasťou člena družstva a participáciou žalovaného na výhodách, ktoré mu družstvo ako členovi poskytuje (napr. bezplatná právna pomoc). Najvyšší súd SR sa teda v uvedenom rozhodnutí priamo venoval vzťahu blízkosti medzi žalovaným a JRD N., družstvo. Tento právny záver vyslovil vo vzťahu k strane sporu v tejto veci (žalovaný) a k družstvu, o ktoré v prejednávanej veci ide. Nejde o rozhodnutie, ktoré by sa vzťahovalo na iné subjekty a ktorého obsah, resp. závery by boli súdom prvej inštancie aplikované v danej veci extenzívne. Ide o rigorózne posúdenie vzájomného vzťahu medzi žalovaným a JRD N., družstvo, ktorý nie je namieste v danej veci spochybňovať. Aj keď rozhodnutie

Najvyššieho súdu SR, ako tvrdil žalobca, nie je súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe súdov, nie je dôvod na odklon od jeho záverov, ak sú priamo aplikovateľné na posudzovaný vzťah.

42. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka naplnená nebola, pretože súd prvej inštancie vzájomný vzťah blízkosti medzi žalovaným a JRD N., družstvo správne právne posúdil podľa § 116 Občianskeho zákonníka, a to v zmysle právneho názoru Najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4Cdo/238/2022.

43. V naznačených súvislostiach potom nemožno dospieť k totožnému záveru, ako žalobca, aby súd prvej inštancie nezdôvodnil blízkosť daných subjektov.

44. V kontexte námietok žalobcu odvolací súd zároveň uvádza, že posúdenie vzťahu medzi žalovaným ako členom družstva a družstvom ako vzťah blízkych osôb neodporuje koncepcii § 116 Občianskeho zákonníka, nakoľko aplikačná prax súdov v niektorých prípadoch považuje za blízky vzťah aj vzťah medzi fyzickou osobou a právnickou osobou, ak by ujma, ktorá vznikla jednej z nich, by druhá pociťovala ako ujmu vlastnú. Ako už uviedol súd prvej inštancie s poukazom na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 4Cdo/238/2022, aj súdy Slovenskej republiky v rámci rozhodovacej praxe považovali právnickú osobu za blízku v súvislosti s prevodom spoluvlastníckeho prevodu (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/30/2020 z 24.04.2020, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/210/2021 z 27.10.2022). Pre porovnanie aj judikatúra súdov Českej republiky zaujala k danej téme rovnaký názor, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2192/2001 (R 53/2004). Z uvedeného teda vyplýva, že § 116 Občianskeho zákonníka nie je len záležitosťou posudzovania vzťahu medzi osobami fyzickými, ako tvrdí žalobca, ale za osobu blízku možno v určitých prípadoch považovať aj osobu právnickú. Z tohto pohľadu nie je určujúce, ako naznačil žalobca, že družstvo má veľa členov a vzťah blízkosti by bolo možné identifikovať voči každému členovi družstva a družstvom ako takým, čo by bolo v rozpore s účelom § 116 Občianskeho zákonníka. Totiž nie je podstatné, ku koľkým a či ku všetkým členom družstva je možné uvedené aplikovať, ale podstatným je, akú intenzitu má konkrétny vzťah. V tomto smere boli potom pre súd prvej inštancie smerodajné závery Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/238/2022, s ktorými sa stotožňuje aj odvolací súd, podľa ktorých bol vzťah medzi žalovaným v tejto veci a JRD N., družstvo posúdený ako vzťah blízkych osôb. Ani z tohto pohľadu potom nemožno námietkam žalobcu o konaní žalovaného, ktorý sa bránil prevodom pozemkov blízkej osobe, a ktoré konanie je podľa žalobcu v rozpore s dobrými mravmi, pripísať ním mienenú relevanciu.

45. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. januára 2019, sp. zn. 6Cdo/98/2017). Ani táto odvolacia námietka naplnená nebola, nakoľko skutočnosť, že súd prvej inštancie povahu a charakter daného vzťahu zdôvodnil, potvrdzujú jeho zistenia obsiahnuté v bodoch 32., 33. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ako aj body 47., 48. a 51. dôvodov rozhodnutia.

46. V súvislosti s uvedeným žalobca namietal, že súd nevykonal navrhované dokazovanie ohľadom preukázania, že žalovaný je členom družstva. Je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie v bode 51. odôvodnenia správne konštatoval, že takéto dokazovanie by bolo nadbytočné z dôvodu, že Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 4Cdo/238/2022 a Krajský súd v Košiciach vo veci sp. zn. 3Co/170/2023 definovali konkrétny vzťah medzi tu žalovaným a JRD N., družstvo ako vzťah blízkych osôb. Ďalšie dokazovanie

v tomto ohľade nebolo potrebné. Ak vykonaným dokazovaním v inej veci bol konkrétny vzťah medzi žalovaným ako členom družstva a JRD N., družstvo posúdený ako vzťah blízkych osôb, dokazovanie o tej istej otázke by bolo v okolnostiach danej veci nevhodné a neprínosné. Marginálne je potrebné poznamenať, že súčasťou súdneho spisu je viackrát žalovaným predložené Potvrdenie o členstve (č.l. 66, č.l. 214), na ktoré žalovaný poukazoval.

47. K odvolacím námietkam o nesprávnych skutkových zisteniach odvolací súd uvádza, že ani tieto neboli identifikované. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012).

48. Nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie podľa žalobcu spočívajú v tom, že žalovaný nepreukázal, že je členom JRD N., družstvo. Daná odvolacia námietka nemôže obstáť, a to opäť s poukazom na už označené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Krajského súdu v Košiciach, ktoré sa zaoberali vzájomným vzťahom týchto konkrétnych subjektov, a preto prevzatie relevantných skutkových záverov súdom prvej inštancie o blízkom vzťahu daných osôb je úplne akceptovateľný a správny. Je potrebné zdôrazniť, že Najvyšší súd SR vo veci 4Cdo/238/2022 nepredstavuje len akúsi interpretačnú pomôcku ako by bolo možné naznačený vzťah kvalifikovať, ale je rozhodnutím, ktoré sa priamo a explicitne dotýka posúdenia vzťahu medzi žalovaným a JRD N., družstvo. Preto opätovné dokazovanie o tejto otázke by bolo nadbytočné.

49. Žalobcovia namietali, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd však žiadnu takúto vadu v konaní neidentifikoval.

50. Na základe týchto skutočností vyhodnotil odvolací súd odvolacie námietky žalobcu ako nedôvodné a nespôsobilé privodiť zrušenie alebo zmenu rozsudku. Preto odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

51. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 na základe ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Aplikujúc zásadu úspechu v spore priznal v celom rozsahu úspešnému žalovanému voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd zároveň nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by dôvodili odklon od zásady zodpovednosti za výsledok v spore v zmysle aplikácie § 257 CSP.

52. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)